

Bygga med BASTA

– Resultat från pilotprojekt driftområde Nordvärmland

Hur långt kan man "Bygga med BASTA" dvs. bygga och underhålla infrastruktur utan farliga ämnen? Den frågan ställdes i projektet med samma namn. I fyra pilotprojekt har användningen av farliga ämnen i material och kemiska produkter följts upp. Resultatet från pilotprojekt driftområde Nordvärmland redovisas i detta infoblad. Projektet har bidragit med nya erfarenheter och kunskap om giffritt anläggningsbyggande.

Bygg- och anläggningsprodukter är prioriterade produktgrupper där kraftfulla insatser krävs för att uppnå miljökvalitetsmålet Giffri miljö. Fortfarande innehåller en alltför stor andel av byggprodukterna på marknaden ämnen med oönskade egenskaper. Trafikverket har ett implementerat arbetssätt och kravställande på farliga ämnen i material, varor och kemiska produkter för att minska kostnader och miljöpåverkan samt bidra till en Giffri Miljö.

Under 2012-2015 har Trafikverket tillsammans med Skanska, BASTA och IVL Svenska Miljöinstitutet genomfört projektet Bygga med BASTA för att ytterligare utveckla incitament och drivkrafter för ett giffritt byggande. Projektet ska framförallt fungera som inspiration och gott exempel för andra projekt. En arbetsmetodik för hur giffritt byggande kan bedrivas mer effektivt har utvecklats, exempelvis hur du kan arbeta med produktval, substitution och måluppfyllelse. Resultatet kan också användas för att utveckla kravställandet på framtida bygg- och anläggningsprojekt

Pilotprojekt ger kunskap och erfarenhet

Inom ramen för Bygga med BASTA har två pilotprojekt inom anläggning väg slutförts. Projekten är en underhållsrenovering i driftområde Nordvärmland och ett investeringsprojekt RV 49 Gustavstorp-Rude. Ytterligare pilotprojekt inom anläggning järnväg pågår. I pilotprojekten har man mätt hur långt det i nuläget är möjligt att bygga utan kemiska produkter, material och varor som innehåller farliga ämnen. Resultatet av genomförda pilotprojekt ger en bra bild om nuläget och bidrar med viktiga erfarenheter för fortsatt arbete för att fasa ut farliga ämnen från anläggningsprodukter.

Inventering av kemiska produkter och material i pilotprojekten. Jessica Simon Kristiansen och Sofia Nyholm, Trafikverket.

Trafikverkets krav på farliga ämnen i entreprenadupphandlingar

Farliga ämnen finns både i kemiska produkter och material och varor.

Trafikverkets krav på farliga ämnen återfinns i följande riktlinjer:
Kemiska produkter – gransningskriterier och krav för Trafikverket (TDOK 2010: 310)

Material och varor – krav och kriterier avseende farlig ämnen (TDOK 2012:22).

Trafikverkets kriterier för bedömning av material och kemiska produkter är harmoniserade med BASTA som är byggsektorns initiativ för att fasa ut farliga ämnen. Material och kemiska produkter klassas i olika grupper utifrån dess kemiska innehåll.

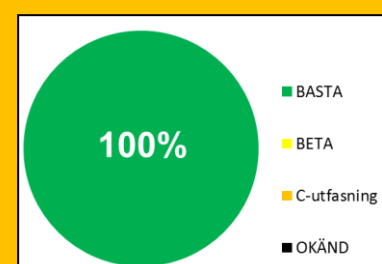

Läs mer om BASTA på www.bastaonline.se

Trafikverkets långsiktiga mål

Trafikverkets kemikalieanvändning ska vara långsiktigt hållbar. Material, varor och kemiska produkter ska ingå i giffria och resurseffektiva kretslopp. Människa och miljö ska inte påverkas negativt.

Inga farliga ämnen i Trafikverkets verksamhet - 100 % Grönt

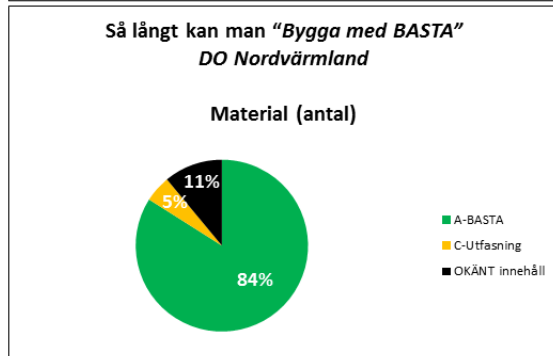
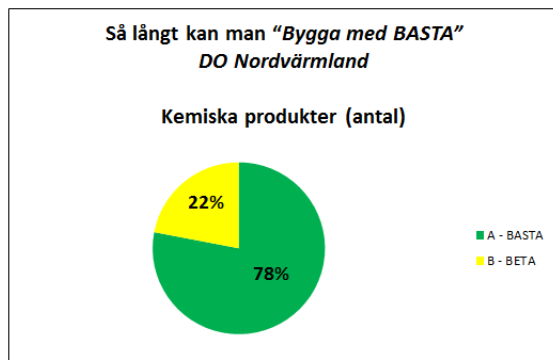
Projekt DO Nordvärmland

Värmlands län är indelat i sex driftområden. Driftområde Nordvärmland är ett av sex driftområden. Värmlands län är indelat i. Driftområdet utgjorde pilotprojekt till "Bygga med BASTA" under ett års tid för att fånga upp driftområdets årstidsrelaterade aktiviteter. Inledningsvis inventerades den dåvarande användningen av kemiska produkter och material i driftområdets verksamhet.

Resultat i pilotprojektet

Genom ett aktivt och systematiskt kemikaliearbete har vi fått en nulägesbild av hur långt man kan underhålla väganläggning med BASTA. Under pilotprojektets gång framkom en tydligare bild av vart de största utmaningarna finns.

För kemiska produkter lyckades driftområdet underhålla med BASTA till 78 %. För material och varor lyckades driftområdet underhålla med BASTA till 84%. Ett material som användes i projektet innehöll utfasningsämne och klassas som C-Utfasning.

Kemiska produkter

36 st. Total vikt: 430 ton.
Storvolymprodukter: Saltprodukter.

Material

19st. Total vikt: 3000 ton.
Storvolymprodukter: Asfalt och stödkantsmaterial.

DO Nordvärmland - Projektets omfattning:

Driftområde Nordvärmland omfattas av en total väglängd på cirka 100 mil (70 mil belagd väg, 30 mil grusväg). Entreprenör är Skanska.

Följande aktiviteter ingår i kontraktet

- Vinterväghållning
- Vägyta
- Avvattnings
- Sidoområde och skiljeremisor
- Sidoanläggning
- Vägutrustning
- Övriga arbeten

Erfarenheter från projektet

- Att minska antalet material med okänt innehåll är en fortsatt utmaning. Vid pilotprojektets start var andelen material med okänt innehåll 19%. Genom leverantörskontakter minskade andelen till 11 %.

- En potentiell målkonflikt mellan kostnader och användning av utfasningsämne identifierades. Relining är en kostnadseffektiv metod men innehåller i dagsläget utfasningsämnen. En prioriterad produktgrupp för produktutveckling.

- I pilotprojektet formulerades mål om att halvera antalet kemiska produkter innehållande riskminskningsämnen. Ett aktivt produktvalsarbete gav resultat och målet kunde uppnås. Samtliga produkter innehållande riskminskningsämnen användes inom tjänsteområdet maskiner. Här finns utmaningar för produktutveckling och substitution.

- Andelen anläggningsprodukter i certifieringssystem så som BASTA, Byggvarubedömningen och Sunda hus är i dagsläget relativt få. Andelen har ökat genom pilotprojekten i "Bygga med BASTA". I takt med att antalet produkter i systemen växer ökar möjligheten och enkelheten i att välja material och kemiska som inte innehåller farliga ämnen.

- Ett löpande uppföljningsarbete är en framgångsfaktor. En av de största bristerna som identifierades var ett systematiskt införlivande av kraven hos underentreprenörer. Uppföljning kan med enkla medel inarbetas i ordinarie uppföljning. Arbete med att ta fram stöd och underlag för detta pågår inom Trafikverket.

På Trafikverkets webbsida finns information om krav på farliga ämnen i material och kemiska produkter. På webbsidan hittar du också fullständig projektdokumentation från Bygga med BASTA. www.trafikverket.se/kemikaliehantering

Har du frågor om projektet Bygga med BASTA eller Trafikverkets kemikaliehantering, kontakta Malin eller Malena:

Malin Kotake, Nationell samordnare material och kemiska produkter Malin.kotake@trafikverket.se

Malena Bengtsson, Miljöspecialist material och kemiska produkter Malena.bengtsson@trafikverket.se